

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 23.7.2007
KOM(2007) 439 v konečném znění

2007/0152 (CNS)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. [...] na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti

(předložený Komisí)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1) SOUVISLOSTI NÁVRHU

- **Odůvodnění a cíle návrhu**

Cílem tohoto návrhu je nahradit nařízení (ES) č. 859/2003 a rozšířit působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcího nařízení na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

V zájmu modernizace a zjednodušení je tedy užitečné a potřebné zařadit stávající ustanovení týkající se těchto státních příslušníků třetích zemí do nového návrhu, který nahradí nařízení (ES) č. 859/2003.

- **Obecné souvislosti**

Nařízení (ES) č. 859/2003 rozšířilo působnost nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72 na státní příslušníky třetích zemí. Nařízení (EHS) č. 1408/71 bylo zjednodušeno a modernizováno nařízením (ES) č. 883/2004, které bude použitelné, jakmile vstoupí v platnost jeho prováděcí nařízení.

Tento návrh si klade za cíl zajistit, aby se na státní příslušníky třetích zemí uplatňovala stejná pravidla koordinace systémů sociálního zabezpečení jako ta, která se uplatňují na evropské občany ode dne použitelnosti nařízení (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcího nařízení.

- **Platné předpisy vztahující se na oblast návrhu**

Nařízení Rady (ES) č. 859/2003 ze dne 14. května 2003.

Tento návrh sleduje tytéž cíle jako nařízení (ES) č. 859/2003, jimiž je rozšíření oblasti působnosti předpisů Společenství v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení na státní příslušníky třetích zemí, na které se dosud tyto předpisy Společenství nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

- **Soulad s ostatními politikami a cíli Unie**

Tento návrh je v souladu s politikou Unie v oblasti přistěhovalectví a integrace státních příslušníků třetích zemí.

2) KONZULTACE ZÚČASTNĚNÝCH STRAN A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Konzultace zúčastněných stran**

Nebylo třeba využít konzultace zúčastněných stran, neboť tento návrh spočívá především v přepracování nařízení (ES) č. 859/2003.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Nebylo třeba využít externích odborných konzultací.

- **Posouzení dopadů**

Z technického hlediska tento návrh přebírá znění současného nařízení (ES) č. 859/2003.

Je potřebný pro vytvoření právní vazby, díky níž budou státní příslušníci třetích zemí, kteří oprávněně pobývají ve Společenství a nacházejí se v přeshraniční situaci, zahrnuti do modernizovaného systému koordinace systémů sociálního zabezpečení stanoveného nařízením (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcím nařízením, která se vztahují na státní příslušníky Společenství. V současné době toto pojítko, tj. nařízení (ES) č. 859/2003, existuje v rámci nařízení (EHS) č. 1408/71 a jeho prováděcího nařízení (EHS) č. 574/72.

Tento návrh je tedy důležitým rozšířením koordinace systémů sociálního zabezpečení jak z hlediska rovného zacházení se státními příslušníky třetích zemí a jejich nediskriminace, tak z hlediska správního zjednodušení, snížení správních nákladů a právní jasnosti pro všechny účastníky (vnitrostátní úřady, instituce sociálního zabezpečení a pojištěné osoby).

Nerozšíření modernizované koordinace na státní příslušníky třetích zemí by mělo za následek složité situace a obtížně řešitelný růst nákladů na správu a řízení.

V důsledku toho by instituce sociálního zabezpečení v členských státech nadále uplatňovaly stará pravidla koordinace (nařízení (EHS) č. 1408/71 a 574/72) výhradně na státní příslušníky třetích zemí.

S ohledem na pokrok dosažený v souvislosti s budoucím prováděcím nařízením k nařízení (ES) č. 883/2004 je důležité nepolevit v tempu, aby všechny legislativní texty, díky nimž se bude moci začít používat modernizovaná a zjednodušená koordinace (počátkem roku 2009), byly předloženy Radě a Evropskému parlamentu a legislativní proces mohl být včas ukončen. Je tedy důležité, aby poté, co se začne používat nařízení (ES) č. 883/2004, nemusely členské státy a jejich instituce sociálního zabezpečení i nadále uplatňovat nařízení (EHS) č. 1408/71 a 574/72 pouze na státní příslušníky třetích zemí, přičemž na státní příslušníky Společenství by se vztahovala ustanovení nařízení (ES) č. 883/2004.

Skutečnost, že nařízení (ES) č. 883/2004 se použije také pro osoby, které nejsou pracovně činné (neaktivní osoby), nebude mít významný dopad na zatížení členských států ze dvou důvodů:

- nízký počet dotčených osob v porovnání se současnou situací;
- koordinace nároků těchto osob se řídí zásadou příslušnosti členského státu bydliště.

Nejsou k dispozici údaje, které by umožnily odhadnout, jakého počtu osob se bude toto rozšíření působnosti nařízení (ES) č. 883/2004 týkat.

3) PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

- **Shrnutí navrhovaných opatření**

Cílem tohoto návrhu je rozšířit působnost nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení na státní příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v členském státě a na které se toto nařízení dosud nevztahuje pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

Tento návrh nahradí nařízení (ES) č. 859/2003.

- **Právní základ**

Čl. 63 bod 4 Smlouvy o ES.

- **Zásada subsidiarity**

Zásada subsidiarity se uplatní tehdy, nedotýká-li se návrh oblasti spadající do výlučné pravomoci Společenství.

Cílů návrhu nemůže být uspokojivě dosaženo činností členských států z těchto důvodů:

Ustanovení čl. 63 bodu 4 Smlouvy stanoví, že Rada přijme „opatření vymezující práva a podmínky, na základě kterých mohou státní příslušníci třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v některém členském státě, pobývat v ostatních členských státech“. V tomto ohledu je koordinace systémů sociálního zabezpečení nesporně klíčovým prvkem. Je nutná taktéž pro zajištění rovného zacházení se státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území Evropské unie, a jejich nediskriminace.

Tento návrh se týká přeshraničních situací, v nichž nemůže žádný členský stát jednat sám.

Cílů návrhu může být lépe dosaženo činností Společenství z těchto důvodů:

Rozšíření působnosti ustanovení v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení má smysl pouze na úrovni Společenství. Cílem je zajistit pro státní příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v EU a nacházejí se v přeshraniční situaci, koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Díky tomuto opatření Společenství bude možné zajistit, že se státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v EU, bude zacházeno stejným způsobem.

Prostřednictvím zavedení stejných pravidel koordinace jak pro státní příslušníky třetích zemí, tak pro evropské občany tento návrh zjednodušuje koordinaci systémů sociálního zabezpečení v členských státech.

Cílů návrhu může být lépe dosaženo činností Společenství z těchto důvodů:

Rozšíření působnosti ustanovení Společenství v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení na státní příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v EU, má smysl pouze na úrovni Společenství. Cílem je zajistit uplatňování těchto ustanovení na státní příslušníky třetích zemí ve všech členských státech.

Neexistuje žádný kvantitativní ukazatel pro přesný odhad toho, jakého počtu osob se tento návrh bude týkat.

Tento návrh je čistě koordinačním opatřením, které je možné přijmout pouze na úrovni Společenství. Členským státům stále přísluší povinnost organizovat a financovat své vlastní systémy sociálního zabezpečení.

Návrh je proto v souladu se zásadou subsidiarity.

- **Zásada proporcionality**

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality z těchto důvodů:

Návrh zajistí rovné zacházení se státními příslušníky Společenství i třetích zemí v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení členských států. Jeho cílem je zjednodušit a vyjasnit právní pravidla uplatňovaná v této oblasti na státní příslušníky třetích zemí ve Společenství.

Jako nástroj nejvhodnější pro dosažení tohoto cíle bylo zvoleno nařízení.

Cílem tohoto návrhu je pouze sladit ustanovení Společenství v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení vztahující se na státní příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v EU, s ustanoveními, která se vztahují na státní příslušníky Společenství. Související finanční a správní zatížení bude úměrné uvedeným cílům. Naproti tomu nedosažení tohoto souladu způsobí složitou správní situaci, která povede k nárůstu správních výdajů institucí sociálního zabezpečení v členských státech.

- **Volba nástrojů**

Navrhovaný(é) nástroj(e): nařízení.

Jiné nástroje by nebyly přiměřené z těchto důvodů:

Cílem návrhu je nahradit nařízení (ES) č. 859/2003.

Volba koordinačního nařízení pro zachování nároků na sociální zabezpečení státních příslušníků třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v EU a nacházejí se v přeshraniční situaci, je úměrná sledovanému cíli v tom smyslu, jak jej vymezil zákonodárce v čl. 63 bodě 4 Smlouvy.

4) ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet Společenství.

5) DALŠÍ INFORMACE

- **Zjednodušení**

Návrh zavádí zjednodušení administrativních postupů vztahujících se na veřejné orgány (vnitrostátní nebo evropské).

Návrh zavádí zjednodušení administrativních postupů vztahujících se na veřejné orgány a na soukromé subjekty a jednotlivce.

Návrh umožní uplatňovat na státní příslušníky třetích zemí tatáž ustanovení v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení jako na státní příslušníky Společenství.

- **Zrušení platných právních předpisů**

Přijetí návrhu povede ke zrušení některých právních předpisů.

- **Přezkum / revize / ustanovení o skončení platnosti**

Návrh obsahuje ustanovení o automatickém zrušení celého právního aktu nebo jeho části, pokud jsou splněny předběžně stanovené podmínky.

- **Podrobné vysvětlení návrhu po kapitolách či člancích**

Článek 1

Cílem tohoto článku je zajistit uplatňování ustanovení nařízení (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcího nařízení na státní příslušníky třetích zemí, na které se podle článku 2 toto nařízení dosud nevztahuje z důvodu jejich státní příslušnosti. Některé kategorie státních příslušníků třetích zemí již do oblasti jeho působnosti spadají. Jedná se o osoby bez státní příslušnosti, uprchlíky a rodinné příslušníky státních příslušníků Společenství a pozůstalé po nich ve smyslu definic tohoto nařízení.

Státní příslušníci třetích zemí, jichž se tento návrh týká, musí oprávněně pobývat na území členského státu a mít tedy povolení k dočasnému nebo trvalému pobytu v tomto státě. Pro účely uplatňování nařízení v druhém členském státě nemusí státní příslušník třetí země povinně splňovat podmínku bydliště, ale může do tohoto státu pouze vycestovat v souladu s vnitrostátními právními předpisy týkajícími se vstupu do tohoto státu a pobytu v něm.

Odkaz na nařízení (ES) č. 883/2004 má dynamický charakter, aby se jeho ustanovení mohla uplatňovat na osoby uvedené ve znění platném v příslušném okamžiku, což umožňuje zahrnout případné pozdější změny.

Článek 2

Tento článek obsahuje přechodná ustanovení k ochraně osob, na které se vztahuje toto nařízení, a k zajištění, aby nepozbyly práv v důsledku jeho vstupu v platnost.

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. [...] na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 63 bod 4 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise¹,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu²,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru³,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů⁴,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V souvislosti se zvláštním zasedáním v Tampere v roce 1999 se Evropský parlament⁵, stejně jako Rada a Evropský hospodářský a sociální výbor⁶, vyslovil ve prospěch lepší integrace státních příslušníků třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území členského státu, prostřednictvím udělení jednotných práv co možná nejbližších těm, která požívají občané Evropské unie.
- (2) Rada ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci ze dne 1. prosince 2005 zdůraznila, že Evropská unie musí zajistit spravedlivé zacházení se státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území jejich členských států, a že důraznější politika v oblasti integrace by měla usilovat o to, aby jim byla poskytnuta práva a povinnosti srovnatelné s právy a povinnostmi občanů Evropské unie.
- (3) Nařízení Rady (ES) č. 859/2003 ze dne 14. května 2003 rozšířilo působnost nařízení (EHS) č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72, která se týkají koordinace zákonných

¹ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

² Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

³ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

⁴ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

⁵ Úř. věst. C 154, 5.6.2000, s. 63.

⁶ Úř. věst. C 339, 31.11.1991, s. 82.

systemů sociálního zabezpečení členských států, na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahovala pouze z důvodu jejich státní příslušnosti⁷.

- (4) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení⁸ nahrazuje nařízení (EHS) č. 1408/71. Nařízení (ES) č. [...] ⁹ nahrazuje nařízení (EHS) č. 574/72. Nařízení (EHS) č. 1408/71 a (EHS) č. 574/72 budou zrušena s účinkem ode dne použitelnosti nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. [...].
- (5) Nařízení (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcí nařízení modernizují a zjednodušují zejména pravidla koordinace jak pro pojištěné osoby, tak pro instituce sociálního zabezpečení. V případě uvedených institucí je cílem modernizované koordinace urychlit a usnadnit zpracování údajů týkajících se nároků pojištěných osob na dávky a snížit příslušné správní náklady.
- (6) S cílem zamezit tomu, aby zaměstnavatelé nebo vnitrostátní orgány sociálního zabezpečení museli řešit složité právní a správní situace týkající se omezeného počtu osob, je třeba co nejlépe využít modernizace a zjednodušení v oblasti sociálního zabezpečení a používat jediný právní nástroj koordinace, který zavádí nařízení (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcí nařízení.
- (7) Proto je třeba přijmout právní nástroj, který nahradí nařízení (ES) č. 859/2003, jehož cílem bylo především nahradit nařízení (EHS) č. 1408/71 nařízením (ES) č. 883/2004.
- (8) Uplatňování nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. na státní příslušníky třetích zemí, na které se tyto předpisy dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti, jim nezakládá žádný nárok na vstup, pobyt nebo bydliště v členském státě nebo na přístup na jeho trh práce.
- (9) Nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. [...] jsou na základě tohoto nařízení použitelná, pouze pokud dotyčná osoba již oprávněně bydlí na území členského státu. Oprávněnost bydlení je proto podmínkou pro uplatňování těchto předpisů.
- (10) Nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. nejsou použitelná na situaci omezenou ve všech ohledech na jediný členský stát. Mimo jiné se to týká situace státního příslušníka třetí země, který má vazby pouze na některou třetí zemi a jediný členský stát.
- (11) Zachování nároku na dávky v nezaměstnanosti podle článku 64 nařízení (ES) č. 883/2004 je podmíněno zapsáním dotyčné osoby do evidence uchazečů o zaměstnání u služeb zaměstnanosti každého členského státu, v němž se nachází. Tato ustanovení se proto mohou uplatňovat na státního příslušníka třetí země, pouze pokud má právo, případně na základě jeho povolení k pobytu nebo postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, zapsat se jako uchazeč o zaměstnání u služeb zaměstnanosti členského státu, v němž se nachází, a legálně v něm pracovat.

⁷ Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 1.

⁸ Úř. věst. L 166, 30.4.2004, s. 1.

⁹ Úř. věst. L.

- (12) Jelikož nařízení (ES) č. 859/2003 se zrušuje ode dne použitelnosti nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. , je třeba přijmout přechodná ustanovení k ochraně osob, na které se vztahuje toto nařízení, a zajistit, aby nepozbyly práv v důsledku jeho vstupu v platnost.
- (13) Tímto nařízením nejsou dotčena práva a povinnosti vyplývající z mezinárodních dohod se třetími státy, jichž je Společenství stranou a které poskytují výhody v oblasti sociálního zabezpečení.
- (14) Jelikož cílů navrhované akce nemůže být z důvodu přeshraničních situací uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jich může být vzhledem k rozsahu navrhované akce lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity zakotvenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (15) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství se Dánsko přijímání tohoto nařízení neúčastní a není tedy pro ně závazné ani použitelné,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Ustanovení nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. se vztahují na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato ustanovení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti, jakož i na jejich rodinné příslušníky a pozůstalé po nich, pokud oprávněně pobývají na území členského státu a jsou v situaci, která se neomezuje ve všech ohledech na jediný členský stát.

Článek 2

1. Toto nařízení nezakládá žádné nároky pro období před 1. červnem 2003.
2. S výhradou odstavce 1 se při stanovení nároků získaných v souladu s tímto nařízením vezme v úvahu každá doba pojištění a případně každá doba zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydliště získaná podle právních předpisů členského státu přede dnem použitelnosti tohoto nařízení.
3. S výhradou odstavce 1 se nárok podle tohoto nařízení nabývá, i když se týká pojistné události, ke které došlo přede dnem použitelnosti tohoto nařízení.
4. Každá dávka, která nebyla přiznána nebo jejíž výplata byla pozastavena z důvodu státní příslušnosti nebo bydliště dotčené osoby, je na její žádost přiznána nebo obnovena od 1. června 2003, pokud dříve přiznané nároky nebyly vyřízeny jednorázovým peněžitým vyrovnáním.
5. Nároky osob, kterým byl před 1. červnem 2003 přiznán důchod, mohou být na jejich žádost přezkoumány s přihlédnutím k tomuto nařízení.

Článek 3

Toto nařízení vstupuje v platnost třetím dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne vstupu prováděcího nařízení k nařízení (ES) č. 883/2004 v platnost.

Nařízení (ES) č. 859/2003 se zrušuje s účinkem od uvedeného dne.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne [...].

Za Radu

předseda / předsedkyně